

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 23 ноември 2021 г.
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	14088/21 + REV 1
Относно:	Заклучения на Съвета относно повишаването на готовността, способността за реагиране и устойчивостта при бъдещи кризи

Приложено на делегациите се изпращат заключенията на Съвета относно повишаването на готовността, способността за реагиране и устойчивостта при бъдещи кризи, приети на 3829-ото заседание на Съвета по общи въпроси на 23 ноември 2021 г.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ПОВИШАВАНЕТО НА ГОТОВНОСТТА,
СПОСОБНОСТТА ЗА РЕАГИРАНЕ И УСТОЙЧИВОСТТА ПРИ БЪДЕЩИ КРИЗИ**

1. През юни 2021 г. Европейският съвет прикани председателството да продължи работата в рамките на Съвета за повишаване на колективната ни готовност, способност за реагиране и устойчивост при бъдещи кризи и за защита на функционирането на вътрешния пазар. Впоследствие на неформалната си среща през юли 2021 г. в Бърдо министрите по европейските въпроси изразиха подкрепа за усилията на председателството за по-всеобхватна реакция при кризи.
2. В хода на историята си Европейският съюз се е сблъсквал с многобройни кризи и постепенно е въвеждал политически и институционални промени, предназначени да повишат способността му да се справя с бъдещи кризи. Кризите стават все по-сложни, трансгранични и многопластови и поради това е възможно да оказват все по-неблагоприятни последици върху ЕС, неговите държави членки и техните граждани.
3. Още със създаването на интегрираните договорености на ЕС за реакция на политическо равнище при кризи (IPCR) през 2013 г. под надзора на Корепер беше направена важна стъпка към подпомагането на цялостната ситуационна осведоменост и приноса за съгласувано вземане на решения на политическо равнище в ЕС в отговор на важни междусекторни кризисни събития, в полза на ЕС и неговите държави членки. Реакцията при кризи обаче трябва да се развива, не на последно място като се извличат поуки от успехите и слабостите, идентифицирани впоследствие, по-специално при активирането на IPCR в контекста на текущите кризи с миграцията и COVID-19. По-активната координация и сътрудничество между държавите членки на междусекторно и трансгранично равнище и подкрепата на равнище ЕС са от съществено значение за ефективната реакция при кризи в интерес на европейските граждани и при пълно зачитане на националните области на компетентност и областите на компетентност на ЕС. Реакцията на ЕС при бъдещи кризи следва да се основава и по целесъобразност да укрепва съществуващите механизми за трансгранично сътрудничество на всички равнища и да зачита изцяло принципите на правовата държава, демокрацията и основните права.

4. Много от последно извлечените поуки произтичат от пандемията от COVID-19. Въпреки слабостите, ЕС се справи добре, благодарение на координацията и солидарността. Макар да разкри наличието на пропуски по отношение на готовността и реакцията при междусекторни кризи, нашият отговор на пандемията доказва необходимостта и добавената стойност на съвместната работа. Използването на консулското сътрудничество и координация в рамките на ЕС за успешното репатриране от държавите членки, с подкрепата на ЕСВД и Механизма за гражданска защита на Съюза, на граждани на ЕС, блокирани в чужбина поради извънредните ограничения за пътуване, успешното приемане и въвеждане на цифровия сертификат на ЕС за COVID, както и до голяма степен положителните резултати по отношение на производството, доставките и споделянето на ваксини, са особено видими примери за стойността на сътрудничеството в рамките на ЕС. Временните мерки на равнище ЕС в областите на икономическо управление и по отношение на управлението и гъвкавото използване на европейско финансиране бяха от решаващо значение за запазването на устойчивостта и улесняването на възстановяването на икономиките на държавите членки.
5. В бъдеще ЕС трябва също да има готовност да се справя с остри кризи от различно естество, които могат да бъдат многопластови, хибридни, да предизвикват верижни последици или да възникват едновременно. Това ще изисква по-добро междусекторно и трансгранично управление на кризи, включително анализ на риска и стратегическо прогнозиране с цел по-ефективни изпреварващи действия, превенция, готовност и реакция чрез подход, обхващащ всички опасности, за да се създаде основа за по-дългосрочни действия с оглед на изграждане на устойчивост спрямо предизвикателствата. Съветът следва редовно да преразглежда наличните механизми на ЕС, включително тяхното взаимодействие с глобалните механизми, за да се гарантира, че те продължават да са пригодни за целта.

Укрепване на реакцията и готовността при кризи на междусекторно равнище

6. По време на криза трябва да се гарантира непрекъснатост на дейността на ЕС, неговите институции и органи за вземане на решения. В това отношение кризата с COVID-19 показва централната роля на Съвета, подпомаган от Корепер, в тясно сътрудничество с Комисията и Европейската служба за външна дейност, по-специално за осигуряването на ефективна, съгласувана и хоризонтална политическа и стратегическа координация между държавите членки. Във връзка с това IPCR допринесоха значително за осигуряването на навременна координация и реакция под ръководството на Корепер.

7. В бъдеще междусекторният и трансграничният аспект на координацията и политическото ръководство на реакцията при кризи ще придобият още по-голямо значение. Корепер ще продължи да играе ключова роля в подготовката и реакцията при такива кризи. По-специално е необходимо да се извлекат поуки от минали кризи във връзка с начините за допълнително подобряване на работата на Съвета и повишаване на нейната ефективност, включително по отношение на необходимостта от изготвяне на подробен план с гъвкави и приспособими насоки и процедурни правила, на които да се базира реакцията на ЕС и неговите държави членки в случай на криза, като същевременно се спазва принципът на субсидиарност и се избягва ненужната административна тежест. Важно е да се отбележи, че освен с изпълнението на инструментите на ЕС държавите членки следва да се ангажират с изпълнението на националните действия, договорени в рамките на Съвета и координирани на равнище ЕС, като се отчитат по целесъобразност областите на компетентност на държавите членки.
8. Междуинституционалното сътрудничество и прозрачността следва да способстват да се предотврати умножаването на форумите и припокриването на дейности. В това отношение решаваща роля играят структурираният обмен на информация и общата ситуационна осведоменост на равнището на Съвета посредством IPCR, в тясно сътрудничество с Комисията и Европейската служба за външна дейност. Ефективната реакция при кризи ще изисква и по-нататъшно разработване на сигурни и цифрови средства за комуникация.
9. Освен това засилената стратегическа комуникация и комуникацията при кризи и борбата с дезинформацията, манипулирането на информация и намесата са изключително важни, за да се подпомогнат действията и реакциите при кризи и да се гарантира общественото доверие.

10. Проактивната готовност при кризи изисква прогнозиране, редовен преглед и предвиждане на рисковете, като се идентифицират евентуалните последици от тези рискове за различните сектори, в отделни държави членки и в съседството, както и възможните начини за най-ефективно смекчаване и преодоляване на тези последици. Вече бяха предприети важни стъпки за укрепване на капацитета за прогнозиране и предвиждане на риска на равнището на ЕС, по-специално чрез общоевропейската мрежа за прогнозиране, последните прегледи на законодателството за Механизма за гражданска защита на Съюза и укрепването на rescEU и на Координационния център на ЕС за реагиране при извънредни ситуации (ERCC). Подробният план за подготвеност и кризи в областта на миграцията има за цел да подобри ситуационната осведоменост и ранното предупреждение в областта на миграцията, включително по отношение на инструментализирането на мигрантите за политически цели. Капацитетът на равнище ЕС за подкрепа и допълване на усилията на държавите членки за превенция и готовност за справяне с всякакъв вид кризи следва да се съсредоточи върху области, в които съвместният европейски подход е по-ефективен от самостоятелните национални действия. Именно в този контекст Съветът приветства наскоро създадената Мрежа на генералните директори на кризисните центрове на държавите членки, която предоставя инструмент за обмен на информация и експертен опит между тях.

Изграждане и мониторинг на устойчивостта и намаляване на зависимостите

11. Ограниченията върху търсенето и предлагането и граничният контрол, въведен с цел ограничаване на разпространението на вируса след избухването на пандемията от COVID-19, подложиха ЕС и единния пазар на сериозни изпитания. Пандемията изведе на преден план необходимостта от съвместна работа за укрепване на устойчивостта на единния пазар спрямо смущения, включително по отношение на ключови вериги на доставки и икономически сектори в ЕС, като например фармацевтични продукти, медицински изделия и полупроводници, като се отчита също положението на трансграничните общности и жизненоважните транзитни региони. Предвид незаменимата роля на единния пазар за ЕС, Съветът изтъква, че свързаните с кризата мерки следва да бъдат временни, пропорционални и напълно координирани, с цел нормалното функциониране на единния пазар да бъде възстановено във възможно най-кратък срок, включително свободното движение на хора, стоки, услуги и капитали, както е предвидено в Договорите.

12. За да се гарантира силен, устойчив и пълноценно функциониращ единен пазар, трябва да бъдат предприети подходящи действия за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на промишления сектор на Европейския съюз, както и за преодоляване на стратегическите зависимости. В допълнение, актуализираната промишлена стратегия за Европа взема предвид извлечените до момента поуки от кризата с COVID-19. Принос в това отношение представлява и докладът на Комисията за стратегическото прогнозиране за 2021 г. Ускоряването на възстановяването ще изисква устойчиви и целенасочени публични и частни инвестиции, като същевременно трябва да бъде запазена фискалната устойчивост.

Следващи стъпки

13. Съветът по общи въпроси ще разглежда редовно въпроса за повишаване на колективната ни готовност, способност за реагиране и устойчивост при бъдещи кризи.
14. Съветът насърчава Комисията и ЕСВД да дадат по-нататъшен принос във връзка с допълнителните поуки, извлечени от пандемията от COVID-19, за реакция при кризи, които не са свързани със здравето.
15. IPCC се доказаха като гъвкав и полезен инструмент за справяне с непосредствените предизвикателства по време на криза. С цел да се гарантира, че механизмът на Съвета за реакция при кризи продължава да бъде пригоден за целта, до юни 2022 г. Съветът ще преразгледа IPCC с оглед на необходимостта от подобряване или укрепване на договореностите, по-специално в областта на предвиждането и готовността, като се вземат предвид поуките, извлечени при активирането на IPCC в контекста на кризите с миграцията и пандемията от COVID-19, както и при предишни учения за управление на кризи, и съответният опит на равнището на държавите членки, които да бъдат взети предвид при обсъжданията в Съвета. Това включва обмисляне на начини за по-добро участие на националните структури за управление на кризи в съответствие с правилата и процедурите на Съвета.

16. За да се подобри устойчивостта, готовността и реакцията при кризи Съветът, наред с другото:

Относно устойчивостта:

- отчита значението на основан на обективни данни подход при определянето на цели на Съюза за устойчивост при бедствия до края на 2022 г., като същевременно се вземат предвид най-добрите практики и извлечените поуки от съществуващите национални и международни рамки за устойчивост;
- приветства разработените от Комисията информационни табла за издръжливостта, които съвместно с държавите членки трябва да се доусъвършенстват като нов и допълващ инструмент за наблюдение на устойчивостта;
- приветства намерението за стартиране на Мрежата на Съюза за знания в областта на гражданската защита през декември 2021 г. и приканва Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, да включи Мрежата на Съюза за знания в областта на гражданската защита в работата по целите на Съюза за устойчивост при бедствия, прегледа на рисковете и изготвянето на сценарии;
- припомня необходимостта от постигане на напредък в работата в областта на повишаването на устойчивостта на критичните субекти и сигурността на мрежите и информационните системи;
- подчертава, че е важно да се гарантират последващи действия във връзка със съобщението на Комисията относно промишлената стратегия, по-специално чрез укрепване на устойчивостта на единния пазар и справяне със зависимостите;
- приветства продължаващите усилия за амбициозен и изпълним стратегически компас за сигурност и отбрана.

Относно готовността:

- очаква годишния доклад на Комисията за състоянието на подготвеността, който следва да отчита националните компетентности и да съдържа информация относно наличния капацитет, инструменти, умения и изготвяне на сценарии, и да служи за основа на обсъжданията на политиката на стратегическо равнище, включително относно трансграничните аспекти;

- призовава за по-последователно прилагане на различните политики на ЕС за готовност и учения, включително тези в рамките на IPCR;
- приветства предприетите усилия за създаване на Европейски здравен съюз и Орган за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA) и призовава за засилване на ролята на държавите членки в управлението на HERA, както и за сътрудничество между Съюза и СЗО;
- очаква да получи от Комисията плана за действие в извънредни ситуации за транспорта в съответствие с искането, отправено от Съвета на 23 октомври 2020 г.;
- приветства представения от Комисията план за действие при извънредни ситуации относно продоволственото снабдяване и продоволствената сигурност по време на криза;
- подчертава колко е важно по-нататъшното разработване на рамката на ЕС за управление на кризи в областта на киберсигурността и на ефективна реакция на равнище ЕС на мащабни инциденти и кризи в областта на киберсигурността.

Относно реакцията при кризи:

- препоръчва да се работи допълнително за подобряване на договореностите на Съвета за реакция при кризи и цялостното политическо ръководство и координация;
- приветства ролята на Координационния център за реагиране при извънредни ситуации (ERCC) на Комисията, включително в подкрепа на ефективното предвиждане на кризи и междусекторната оперативна координация в отговор на широк спектър от кризи чрез координиране с други инструменти на ЕС за реагиране при кризи и чрез подпомагане на IPCR;

- взема под внимание работата на Комисията по предложението за инструмент в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации, насочен към смекчаване на отрицателното въздействие на кризите върху единния пазар, както и работата по евентуалното преразглеждане на Кодекса на шенгенските граници;
 - подчертава, когато е уместно, значението на консулската координация и сътрудничество по време на кризи и необходимостта да се извлекат поуки от действията в отговор на пандемията от COVID-19 и други кризи и очаква Комисията да представи през 2022 г. предложение за преразглеждане на Директивата на ЕС за консулската закрила.
17. Съветът подчертава, че по отношение на бъдещите кризи е важно да се засили сътрудничеството с трети държави в съответствие с ценностите и принципите на ЕС, по-специално в съседството на ЕС, както и с други международни организации и партньори.
18. Съветът очаква на декемврийското си заседание Европейският съвет да направи преглед на работата по управлението на кризи и устойчивостта.
-